

Fylkesmannen i Vestfold

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep

0030 OSLO

Vår saksbehandler / telefon:
Anne-Mari Rustan Aas
33 37 11 31

Deres referanse:

Vår referanse:
2016/3261
Arkivnr: 754.0

Vår dato:
22.06.2016

Høringssvar - forslag til endring i rettshjelploven, rettshjelpforskriften og stykkprisforskriften

Vi viser til brev av 25.05.2016, der forslag til endringer i rettshjelploven, rettshjelpforskriften og stykkprisforskriften sendes på høring.

Fylkesmannen i Vestfold har vurdert forslagene, og våre kommentarer og synspunkter fremgår i det følgende.

Forslagets punkt 2

Fylkesmannen i Vestfold har ingen kommentarer eller synspunkter til denne delen av forslaget, ettersom vi ikke har myndighet i prioriterte fri sakførsel-saker.

Forslaget punkt 3

Fylkesmannen i Vestfold ser i utgangspunktet positivt på en begrensning i retten til fritt rettsråd i saker som gjelder felleseieskifte mellom ektefeller og økonomisk oppgjør mellom samboere. Vi har imidlertid noen kommentarer.

Dersom endringen vedtas, legger vi til grunn at det vil gjøres endringer i rundskrivet tilpasset lovendringen. Fylkesmannen i Vestfold mener at forholdet til rettshjelploven § 11 tredje ledd i denne typen saker da også bør kommenteres i rundskrivet. Dersom det legges så store begrensninger i retten til fritt rettsråd som prioritert sak, bør det tas inn merknader om at det for eksempel skal føres «en svært restriktiv praksis» dersom det søkes om fritt rettsråd som uprioritert sak, i en sak som etter nåværende rett vil være prioritert. Det ligger da i sakens natur at saken vil ha likhetstrekk med de prioriterte sakene, og det vil være nødvendig med en slik avklaring i rundskrivs form dersom antallet uprioriterte saker ikke skal øke.

Videre støtter vi i utgangspunktet endringsforslaget om reduksjon i stykkprissatsen. Dette må anses som en naturlig følge av at advokatens mandat i denne typen saker reduseres. Likevel vil vi kommentere at stykkprissatsen kan virke noe lav dersom man samtidig fjerner retten til fri sakførsel. Saken må jo da løses på rettsrådsstadiet, og det kan stilles spørsmål ved om antallet søknader om utvidet bevilling vil øke som en følge av dette. Dette kan ikke anses ressursbesparende verken for advokatene eller for Fylkesmennene. Når det gjelder reduksjonen av den samlede stykkprissatsen for felleseieskifte/økonomisk oppgjør og foreldreansvar/daglig omsorg/samvær, er denne også foreslått redusert. Fylkesmannen i Vestfold vil bemerke at denne

Fylkesmannen i Vestfold

Telefon: 33 37 10 00
Telefaks: 33 37 11 35
E-post: fmvepostmottak@fylkesmannen.no
www.fylkesmannen.no/vestfold

Postadresse:
Postboks 2076
3103 Tønsberg
Orgnr. 974762501

Besøksadresse:
Statens Park - Hus I
Anton Jenssens gate 4

samlet sett fremstår som noe lav, og at reduksjonen kan virke prosessdrivende for saker om foreldreansvar/daglig omsorg/samvær for retten. Dersom man bruker for stor andel av stykkprissatsen på spørsmålet om felles bolig, vil det fortsatt være adgang til å søke om fri sakførsel for en sak for retten om for eksempel foreldreansvar. Fylkesmannen i Vestfold mener det burde vært vurdert om man skulle fjerne denne samlede stykkprissatsen, ettersom sammenhengen mellom sakstypene ikke lenger er så stor, når spørsmålet kun omfatter eiet felles bolig.

Forslaget punkt 4

Fylkesmannen i Vestfold har også vurdert forslaget punkt 4, og vi vil for det første fremholde at vi mener det er en bedre løsning å endre inntektsgrensene. Ved å endre dispensasjonspraksis på denne måten vil det være færre saker som kan egeninnvilges, og Fylkesmennene vil få flere søknader de må behandle. Dette er ikke ressursbesparende for verken de private partene eller for forvaltningen. Dersom inntektsgrensen i stedet hadde blitt endret, ville det fortsatt være mulig å egeninnvilge fritt rettsråd i sakene. Dette ville være mer effektiviserende for forvaltningen, enn den løsningen departementet har foreslått. Dersom departementet vil vurdere å endre inntektsgrensen, vil Fylkesmannen i Vestfold foreslå å knytte denne opp mot grunnbeløpet i folketrygdloven, slik det blant annet er gjort på vergemålsområdet. Ved en slik kobling, sikrer man at det skjer en årlig endring i takt med prisendring i samfunnet for øvrig. Vi vil også kommentere at det fremstår som noe usammenhengende at advokatens salærsats endres hvert år, mens grensen for hvem som omfattes av rettshjelpsordningen er helt statisk.

Fylkesmannen i Vestfold vil i det følgende kommentere endringsforslaget. For det første vil vi reise problemstillingen om hva som skal til for at en person skal oppfylle kravet om å ha en «forsørgelsesbyrde for barn». Fylkesmannen i Vestfold legger til grunn at dette vil kommenteres nærmere i rundskrivet, og vi mener at departementet bør ha klare retningslinjer på hva som for eksempel skal legges frem av dokumentasjon. Er det for eksempel den faktiske forsørgelsesbyrden som skal legges til grunn, eller er dette avhengig av barnets faste bosted?

Videre fremgår det ikke av forslaget om 20 000 kroners-grensen gjelder både for enslige og for personer med felles økonomi, og vi mener at dette bør klargjøres. Det fremstår også som noe uklart om det skal gjelde andre vurderingskriterier enn det som fremgår av høringsforslaget, ettersom det står at det på «rettsrådsstadiet «kan» innvilges økonomisk dispensasjon i følgende tilfeller:». Det fremgår ikke om det skal være et element av skjønn i disse sakene, eller om det heller burde stått at det «skal» innvilges dispensasjon i de nevnte typetilfellene.

Når det gjelder de som faller inn under gruppe 3, er Fylkesmannen i Vestfold også noe usikker på hvordan departementet har ment at vi skal vurdere en søknad om dispensasjon. Det fremstår som noe uklart hvorfor departementet har knyttet vurderingen opp mot en grense på 30 timer bistand, ettersom dette i praksis kun unntaksvis innvilges. Det følger av fast praksis fra Statens sivilrettsforvaltning at det sjelden skal innvilges mer enn 2-3 ganger stykkpris og 3-4 ganger i personskadesakene, og dette utgjør på det høyeste 28 timer. Det vil uansett være en vanskelig vurdering for forvaltningen å skulle ta stilling til. Det er jo lagt til grunn i praksis at advokatene skal søke på forhånd, for å sikre forutsigbarhet både for seg selv og for klienten. Når det skal være nødvendig med juridisk bistand over 30 timer vil dette bli vanskelig håndterbart.

Fylkesmannen i Vestfold er usikker på hvordan advokatene skal kunne dokumentere dette, og eventuelt hva vi kan kreve av dokumentasjon. Vi forstår behovet for en sikkerhetsventil, men dette vil trolig bli en mer prosessdrivende regel, og det kan være grunn til å anta at det vil komme langt flere søknader med et større bistandsbehov enn tidligere. Det fremstår også her som uklart om departementet har ment at dagens forholdsmessighetsvurdering skal bestå. Dersom den ikke skal

det, bør det komme retningslinjer for praktiseringen av denne bestemmelsen i rundskrivet for å sikre likebehandling hos de ulike embetene.

Med hilsen
Fylkesmannen i Vestfold

Erling Lae

Per Arne Andreassen
avdelingsdirektør